

Ubezpieczenia gospodarcze

**PRACE NAUKOWE
UNIwersYTETU EKONOMICZNEGO
WE WROCLAWIU
nr 105**

**RESEARCH PAPERS
OF WROCLAW UNIVERSITY
OF ECONOMICS
No. 105**

Ubezpieczenia gospodarcze

Redaktor naukowy
Wanda Ronka-Chmielowiec

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2010

Senacka Komisja Wydawnicza

Zdzisław Pisz (przewodniczący),

*Andrzej Bąk, Krzysztof Jajuga, Andrzej Matysiak, Waldemar Podgórski,
Mieczysław Przybyła, Aniela Styś, Stanisław Urban*

Recenzenci

*Jerzy Handschke, Kazimierz Ortyński, Wanda Sułkowska, Włodzimierz Szkutnik,
Mirosław Szreder, Stanisław Wieteska*

Redakcja wydawnicza

Dorota Pitulec

Redakcja techniczna i korekta

Barbara Łopusiewicz

Skład i łamanie

Beata Mazur

Projekt okładki

Beata Dębska

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2010

ISBN 978-83-7695-041-9

ISSN 1899-3192

Spis treści

Wstęp	9
Teresa H. Bednarczyk: Zagrożenia wynikające z kryzysu finansowego dla polskiego rynku ubezpieczeń	11
Anna Bera: Zakres i ocena pakietów ubezpieczeniowych dla przedsiębiorstw mikro i małych	18
Sylvia Bożek: Tendencje rozwojowe europejskich rynków ubezpieczeniowych	25
Anna Celczyńska: Wybrane aspekty analizy szkód z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych – wyniki badań własnych	33
Magdalena Chmielowiec-Lewczuk: Rola sprawozdania z przepływów pieniężnych w zarządzaniu zakładem ubezpieczeń	42
Krystyna Ciuman: Ubezpieczenia osobowe – dobrowolność czy konieczność?	51
Maciej Cycoń: Pozycja towarzystw ubezpieczeń wzajemnych na pięciu największych rynkach ubezpieczeniowych	57
Robert Dankiewicz: Składka a faktyczny koszt ubezpieczenia kredytu kupieckiego	63
Waldemar Glabiszewski: Działalność innowacyjna polskich zakładów ubezpieczeń na rzecz rozwoju technologii świadczenia usług	70
Marietta Janowicz-Lomott: Koszty działalności ubezpieczeniowej – towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych a zakłady ubezpieczeń w formie spółek akcyjnych	78
Rafał Józwicki: Analiza lokat towarzystw ubezpieczeniowych w Polsce w latach 2003-2007	86
Anna Jurkowska-Zeidler: Integracja systemów gwarancyjnych na jednolitym rynku finansowym Unii Europejskiej w ramach sieci bezpieczeństwa finansowego	95
Patrycja Kowalczyk: Ubezpieczenie tytułu prawnego nieruchomości (<i>title insurance</i>) – perspektywy rozwoju na rynku polskim	102
Robert Kurek: <i>Takaful</i> – forma ubezpieczeniowa świata islamu	110
Marzanna Lament: Nadzór nad rynkiem ubezpieczeniowym a kryzys finansowy	118
Malwina Lemkowska: Wpływ fuzji i przejęć na właściwości portfela ubezpieczeń	125

Jacek Lisowski: Rynek ubezpieczeń kredytu kupieckiego a konsekwencje kryzysu gospodarczego	133
Jerzy Łańcucki: Wpływ ubezpieczeniowych systemów gwarancyjnych na rozwój rynku ubezpieczeniowego	143
Aleksandra Małek: <i>Industry Loss Warranties</i> (ILW) jako alternatywne narzędzia zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym	150
Piotr Manikowski: Ryzyko terroryzmu a ryzyko przyrodnicze	162
Dorota Maśniak: Ekonomiczna analiza prawa obowiązkowych ubezpieczeń komunikacyjnych jako metoda zwiększenia skuteczności rozwiązań prawnych – rozważania teoretyczne	171
Beata Nowotarska-Romaniak, Helena Ogrodnik: Czynniki wpływające na popyt usług ubezpieczeniowych	179
Justyna Orlicka: Perspektywy rozwoju regulacji dotyczących wyłączeń grupowych spod zakazu karteli dla sektora ubezpieczeniowego	185
Maria Płonka: Determinanty konkurencyjności zakładów ubezpieczeń w Polsce	192
Ewa Spigarska: Wycena bieżąca i bilansowa lokat zakładu ubezpieczeń	199
Grzegorz Strupczewski: Projekt Solvency II a specyfika towarzystw ubezpieczeń wzajemnych	208
Mirosław Szreder, Aleksandra Bogdaniuk: Charakterystyka i perspektywy rozwoju ubezpieczenia OC w ochronie zdrowia	215
Aneta Tomasziewicz: Zastosowanie macierzy ryzyka w funkcjonowaniu audytu wewnętrznego w zakładach ubezpieczeń	229
Marcin Wojtkowiak: Jednostka samorządu terytorialnego jako nabywca ochrony ubezpieczeniowej – wybrane problemy	236

Summaries

Teresa H. Bednarczyk: Threats resulting from financial crisis for Polish insurance market	17
Anna Bera: Scope and protection of insurance packages for mikro and small sized enterprises	24
Sylwia Bożek: Development trends of the European insurance markets	32
Anna Celczyńska: Chosen aspects of the analysis of damages from third parts civil liability insurance of holders of motor vehicles – results own study	41
Magdalena Chmielowiec-Lewczuk: Role of cash flow statement in insurance company management	50
Krystyna Ciuman: Personal insurance – voluntariness or necessity?	56

Maciej Cycoń: Position of Mutual Insurance Companies on five biggest insurance markets	62
Robert Dankiewicz: Insurance premium versus actual trade credit insurance cost	69
Waldemar Glabiszewski: Innovation activities of Polish insurance companies aimed at services technology development	77
Marietta Janowicz-Lomott: Operating expenses – mutual insurers versus joint stock companies	85
Rafał Józwicki: Analysis of the investments of the insurance companies in Poland in the years 2003-2007	94
Anna Jurkowska-Zeidler: Integration of the guarantee schemes on the EU Single Financial Market in the Financial Safety Net framework	101
Patrycja Kowalczyk: Title insurance – prospects of the development on the Polish market	109
Robert Kurek: <i>Takaful</i> – insurance form in the Islam world	117
Marzanna Lament: Supervision over the insurance market and the financial crisis	124
Malwina Lemkowska: Mergers and acquisitions in relation to insurance portfolio characteristics	132
Jacek Lisowski: Consequences of the economic crisis on trade credit insurance market	142
Jerzy Łańcucki: Influence of insurance guarantee schemes on the development of insurance market	149
Aleksandra Malek: ILW as alternative tools of the underwriting risk management	161
Piotr Manikowski: Terrorism risk vs. natural hazards	170
Dorota Maśniak: Economic analysis of the law of obligatory motor insurance as a method of increasing the effectiveness of legal solutions – theoretical considerations	178
Beata Nowotarska-Romaniak, Helena Ogrodnik: Factors that have an influence on demand of insurance service	184
Justyna Orlicka: Future of development of block exemption regulations for the insurance sector	191
Maria Płonka: Competitiveness determinants of insurance companies in Poland	198
Ewa Spigarska: Current and balance valuation of insurance company investments	207
Grzegorz Strupczewski: Specific features of mutual insurance in the Solvency II directive	214

Mirosław Szreder, Aleksandra Bogdaniuk: Characteristics and perspectives of development of third party liability insurance in health services	227
Aneta Tomaszewicz: Usage of a risk matrix in the functioning of the internal audit in insurance companies	235
Marcin Wojtkowiak: Local government unit as purchaser of insurance cover – selected issues	243

Wstęp

Zmiany na rynku finansowym, ciągle pojawiające się innowacje w usługach finansowych, jak również nowe technologie, rozwój przedsiębiorczości i przede wszystkim ogromny rozwój informatyki, a także zmieniająca się świadomość społeczeństwa, zmieniający się styl życia poszczególnych ludzi generują nowe zjawiska na rynku usług ubezpieczeniowych i stawiają przed tym rynkiem nowe wyzwania. Zjawiska te występują zarówno na jednolitym rynku europejskim, w tym polskim, jak i na rynku światowym. Tym zagadnieniom poświęcone są artykuły opublikowane w niniejszym zeszycie. Problematyka poruszana w przedstawionych tekstach dotyczy obszarów związanych z funkcjonowaniem instytucji ubezpieczenia, rynku ubezpieczeń majątkowych i osobowych, a także zagadnień prawa ubezpieczeniowego oraz gospodarki finansowej w zakładach ubezpieczeń. Autorzy koncentrowali się szczególnie na takich zagadnieniach, jak: ubezpieczenia kredytu, ubezpieczenia związane z nieruchomościami, nowe alternatywne formy zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym stosowane przez zakłady ubezpieczeń, funkcjonowanie nadzoru ubezpieczeniowego, zagadnienia występujące w działalności towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, ocena i analiza działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń, funkcjonowanie rynku ubezpieczeniowego w dobie kryzysu finansowego, nowe produkty i technologie świadczenia usług ubezpieczeniowych oraz badania popytu na usługi ubezpieczeniowe, jak również wybrane zagadnienia z rachunkowości w zakładach ubezpieczeń.

Artykuły wchodzące w skład niniejszej publikacji są efektem III Ogólnopolskiej Konferencji „Ubezpieczenia wobec wyzwań XXI wieku”, z udziałem gości zagranicznych, która odbyła się w Rydzynie w maju 2009 roku. Konferencja jest dowodem współpracy dwóch ośrodków akademickich, gdyż organizowana jest z inicjatywy Katedry Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu i Katedry Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Zgromadziła ona blisko 100 przedstawicieli różnych ośrodków akademickich w Polsce zajmujących się ubezpieczeniami, a także praktyków rynku ubezpieczeniowego. W konferencji uczestniczyli goście zagraniczni, którzy reprezentowali Uniwersytet Ekonomiczny w Bratysławie i Uniwersytet w Pardubicach. Zaprezentowano na niej ok. 70 referatów naukowych, z których tylko te, które uzyskały pozytywne recenzje, zostały w ostatecznej udoskonalonej wersji opublikowane w prezentowanej pracy.

Jako redaktor książki w imieniu autorów i własnym wyrażam głęboką wdzięczność recenzentom – Pani Profesor Wandzie Sułkowskiej, Panu Profesorowi Jerzemu Handschke, Panu Profesorowi Kazimierzowi Ortyńskiemu, Panu Profesorowi Włodzimierzowi Szkutnikowi, Panu Profesorowi Mirosławowi Szrederowi, Panu Profesorowi Stanisławowi Wietesce – za cenne uwagi, które pozwoliły nadać publikacji lepszy kształt.

Wanda Ronka-Chmielowiec

